

VALSTS KONTROLE
Trešais revīzijas departaments

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; 67017503; e-pasts: pasts@lrvk.gov.lv

Rīgā

29.04.2022. Nr. 2.4.1- 12/2021/ATZ/22

Veselības ministrijas valsts sekretārei
Indrai Dreikai

e-pasts: vm@vm.gov.lv

ATZINUMS

I Par Veselības ministrijas 2021.gada pārskata sagatavošanas pareizību

Atzinums bez iebildēm

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 2.punktu un Valsts kontroles 2021. un 2022. gada darba plāniem, ir veikta finanšu revīzija "Par Veselības ministrijas 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību", kas ietvēra konsolidētā finanšu pārskata, tajā skaitā pārskata par finansiālo stāvokli 31.12.2021., pārskata par darbības finansiālajiem rezultātiem, pašu kapitāla izmaiņu pārskata, naudas plūsmas pārskata un finanšu pārskata pielikumu, kā arī budžeta izpildes pārskata, tā pielikuma un vadības ziņojuma pārbaudi.
2. Revīzijā tika gūta pārliecība, ka konsolidētais finanšu pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Veselības ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Veselības ministrijas darbības finansiālajiem rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 31.12.2021., un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Atzinuma bez iebildēm pamatojums

3. Revīzija ir veikta saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem, ievērojot neatkarīgiem revidentiem noteiktās ētikas prasības. Valsts kontroles atbildība, kas izriet no standartu prasībām, ir aprakstīta tālāk šī atzinuma sadaļā Valsts kontroles atbildība, kā arī revīzijas ziņojumā. Revīzijā ir iegūti pietiekami un atbilstoši pierādījumi, kas nodrošina pietiekamu pārliecību, lai sniegtu atzinumu.

Galvenais revīzijas jautājums

4. Galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ziņo revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums.
5. Jautājums, kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija nozīmīgs, veicot finanšu revīziju par 2021. gada pārskatu, ir Covid-19 pandēmijas radītās krīzes pārvarēšanai, seku mazināšanai un novēršanai piešķirto līdzekļu pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums.
6. Veselības ministrijai 2021. gadā saistībā ar Covid-19 pandēmijas radītās krīzes pārvarēšanu, seku mazināšanu un novēršanu ir piešķirti līdzekļi 586 439 994 *euro* apmērā, no kuriem faktiski izlietoti 548 429 780 *euro*.
7. Tā kā finanšu revīzijā “Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” ir noteikts, ka Covid-19 pandēmijas radītās krīzes pārvarēšanai, seku mazināšanai un novēršanai piešķirto līdzekļu pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums ir galvenais revīzijas jautājums, finanšu revīzijā par Veselības ministrijas 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību ir veiktas pārbaudes un izvērtēta piešķirto līdzekļu pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums 365 118 453 *euro* apmērā, tostarp:
 - 7.1. padziļinātas pārbaudes veiktas par pasākumiem 173 874 796 *euro* apmērā, kur:
 - 7.1.1. 34 956 376 *euro* izlietoti vakcinācijas pret Covid-19 īstenošanai, tai skaitā veikto pārbažu rezultāti atklāti revīzijas starpziņojumā;
 - 7.1.2. 23 499 884 *euro* izlietoti gultu izveidei un medicīnisko iekārtu un papildaprīkojuma iegādei ārstniecības iestādēs;
 - 7.1.3. 115 418 536 *euro* izlietoti piemaksu nodrošināšanai atbildīgo institūciju ārstniecības personām un citiem nodarbinātajiem;
 - 7.2. pārskata posteņu un ieteikumu ieviešanas pārbažu ietvaros pārbaudīti 191 243 657 *euro*.
8. Revīzijā ir gūta pārliecība, ka vakcinācijas pret Covid-19 īstenošanai, gultu izveidei un medicīnisko iekārtu un papildaprīkojuma iegādei ārstniecības iestādēs un piemaksu nodrošināšanai atbildīgo institūciju ārstniecības personām un citiem nodarbinātajiem piešķirtais finansējums 173 861 678 *euro* apmērā ir pamatots ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim.

Tomēr vienlaikus Valsts kontrole vērš uzmanību uz sekojošām revīzijā konstatētajām nepilnībām.
9. Veselības ministrijas īstenotajā vakcinācijas pret Covid-19 procesā ir bijuši trūkumi (piemēram, trūkumi procesa plānošanā un risku vadībā, neskaidrs un grūti izsekojams augstākā līmeņa pārvaldības modelis un kompetenču sadalījums, vairākos gadījumos nav skaidri definēta un dokumentēta pienākumu, kas saistīti par pieteikšanos uz vakcīnām, deleģēšana, vakcīnu krājumu pārvaldības trūkumi un ģimenes ārstu zemā iesaiste vakcinācijā), kas kopā ar jau ilgstoši neatrisinātām problēmām primārajā veselības aprūpē nav sekmējuši izvirzītā vakcinācijas aptveres mērķa – vismaz 70% pieaugušo iedzīvotāju vakcinācija pret Covid-19 līdz vasaras beigām – sasniegšanu.
10. Faktiskie izdevumi slimnīcām par gultu izveidi un medicīnisko iekārtu un papildaprīkojuma iegādi, kas tiek kompensēti no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, uz 31.12.2021. ir segti nepilnā apmērā un 2022.gadā valstij slimnīcām vēl ir nepieciešams kompensēt 1 589 508 *euro*. Slimnīcu kapacitātes stiprināšanas procesā ir vērojams komunikācijas, sadarbības un koordinētas rīcības trūkums starp resoriem un veselības resora iekšienē, kā arī administratīvais slogs un lēna lēmumu pieņemšana un to virzība.

11. Revīzijā, vērtējot piemaksu ārstniecības personām un citiem veselības aprūpes sektorā nodarbinātajiem par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos sabiedrības veselības apdraudējuma situācijā saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un seku novēršanu piešķiršanu, konstatēts, ka laika posmā no 01.01.2021. līdz 01.06.2021. četrās ārstniecības iestādēs¹ piemaksas 13 118 *euro* apmērā ir piešķirtas ārstniecības iestādes valdes priekšsēdētājam vai valdes loceklim, neievērojot tiesību aktos noteikto². Tikai 2021.gada beigās pēc Veselības ministrijas iniciatīvas tiesiskajā regulējumā ir veiktas izmaiņas, tieši nosakot, ka laikā no 07.12.2021. līdz 31.12.2021. arī ārstniecības iestādes, kas ir publiskas personas kapitālsabiedrība vai publiski privātā kapitālsabiedrība, valdes loceklim un valdes priekšsēdētājam var papildus piešķirt piemaksu par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un seku novēršanu.
12. Veicot pārskata posteņu un ieteikumu ieviešanas pārbaudes un tajās iekļaujot arī saistībā ar Covid-19 radītās krīzes pārvarēšanu, seku mazināšanu un novēršanu izlietos līdzekļus, revīzijā gūta pārliecība, ka piešķirtais finansējums 191 243 657 *euro* apmērā ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim.

Ziņošana par citu informāciju

13. Veselības ministrijas vadība ir atbildīga par citu gada pārskatā iekļauto informāciju:
 - 13.1. vadības ziņojumu;
 - 13.2. budžeta izpildes pārskatu un tā pielikumu
14. Valsts kontroles atzinums neattiecas uz citu gada pārskatā iekļauto informāciju. Veicot finanšu revīziju, Valsts kontroles pienākums ir iepazīties ar citu gada pārskatā iekļauto informāciju un izvērtēt, vai tajā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta. Ja, pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, Valsts kontrole secina, ka cita gada pārskatā iekļautā informācija ir būtiski sagrozīta, tās pienākums ir ziņot par šiem apstākļiem. Iepazīstoties ar vadības ziņojumu, budžeta izpildes pārskatu un tā pielikumu, Valsts kontrole nav konstatējusi apstākļus, par kuriem būtu jāziņo.

Revidējamās vienības vadības atbildība

15. Veselības ministrijas vadība ir atbildīga par konsolidētā gada pārskata sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 19.06.2018. noteikumiem Nr.344 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kas nodrošina konsolidētā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku un, sagatavojot konsolidētā gada pārskatu, izvērtēt Veselības ministrijas spēju turpināt darbību, ņemot vērā visu pieejamo informāciju par turpmākajiem iestādes plāniem, kas aptver vismaz 12 mēnešus pēc bilances datuma.

Valsts kontroles atbildība

16. Valsts kontroles mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, vai konsolidētajā finanšu pārskatā kopumā nav krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un sniegt par to atzinumu. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, taču tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar starptautisko publiskā sektora revīzijas standartu prasībām, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt ekonomiskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šiem finanšu pārskatiem.

II Par atbilstības jautājumu

17. Finanšu revīzijas ietvaros Veselības ministrijā tika vērtēts šāds atbilstības jautājums: vai prioritārajam pasākumam “Vēža skrīninga uzlabošana un medikamentu pieejamība onkoloģiskiem pacientiem” 2021.gadā pieprasītais papildu finansējums³ ir pamatots un vai tas ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus.

Atzinums ar iebildēm par finansējumu prioritārajam pasākumam “Vēža skrīninga uzlabošana un medikamentu pieejamība onkoloģiskiem pacientiem” un pamatojums atzinuma sniegšanai par atbilstības jautājumu

18. Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu un atbilstības jautājumu vērtējot saskaņā ar izvirzītajiem revīzijas kritērijiem, revīzijā gūta pārliecība, ka Veselības ministrijai prioritārajam pasākumam piešķirtais finansējums, lai uzlabotu vēža skrīningu un medikamentu pieejamību onkoloģiskiem pacientiem, ir pamatots, izņemot revīzijā tika konstatētas būtiskas, bet ne visaptverošas neatbilstības korektu sasniedzamo rezultātu norādīšanā, piešķirtā finansējuma izlietojumā un visu plānoto rezultātu sasniegšanā.
19. Izstrādājot finansējuma pieprasījumu, prioritārā pasākuma apakšpasākumiem “Uzlabots prostatas vēža skrīnings” un “Uzlabota dzemdes kakla vēža skrīninga diagnostika” ir norādīti lielāki sasniedzamie rezultātīvie rādītāji, nekā to ļauj īstenot apakšpasākumiem plānotie finanšu līdzekļi, tādējādi nesniedzot skaidru priekšstatu par to, kādam ir jābūt sasniedzamajam rezultātam, un liedzot novērtēt prioritārā pasākuma izpildi.
20. Revīzijā tika gūta pārliecība, ka 1 449 798 *euro* jeb 81% no kopējiem prioritārā pasākuma finanšu līdzekļiem ir izlietoti paredzētajiem mērķiem – prostatas vēža skrīninga un dzemdes kakla vēža skrīninga diagnostikas uzlabošanai, gēnu mutācijas noteikšanai pacientiem ar plaušu vēzi un inovatīvo medikamentu pieejamības onkoloģiskiem pacientiem nodrošināšanai. Savukārt 237 078 *euro* jeb 13% no kopējiem prioritārā pasākuma finanšu līdzekļiem izlietoti vai pārdalīti citu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, tai skaitā ārpus prioritāro pasākumu ietvara, un 113 124 *euro* jeb 6% no kopējiem prioritārā pasākuma finanšu līdzekļiem Veselības ministrija plāno ieskaitīt atpakaļ valsts pamatbudžetā.
21. Plānotais rezultāts ir sasniegts tikai apakšpasākumā “Uzlabota inovatīvo medikamentu pieejamība onkoloģiskiem pacientiem”, kura finanšu līdzekļi 1 146 511 *euro* apmērā veido 64% no kopējiem prioritārā pasākuma finanšu līdzekļiem. Tikmēr pārējo trīs apakšpasākumu – “Uzlabots prostatas vēža skrīnings”, “Noteiktas gēnu mutācijas pacientiem ar plaušu vēzi” un “Uzlabota dzemdes kakla vēža skrīninga diagnostika” – plānotie rezultāti nav sasniegti.

Revidējamās vienības vadības atbildība

22. Papildus iepriekš norādītajai atbildībai par gada pārskata sagatavošanu Veselības ministrijas vadība ir atbildīga arī par to, lai nodrošinātu, ka finansējuma izlietojums atbilst tiesību aktiem, kas uz tiem attiecas, un sasniedz plānotos rezultātus.

Valsts kontroles atbildība

23. Papildus iepriekš norādītajai atbildībai iegūt pietiekamu pārliecību par to, vai konsolidētajā finanšu pārskatā kopumā nav krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un sniegt par to atzinumu Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par atzinuma sniegšanu par atbilstības jautājumu. Šī atbildība ietver revīzijas procedūru veikšanu, lai iegūtu atbilstošus, pietiekamus un ticamus revīzijas pierādījumus, ka finansējuma izlietojums atbilst tiesību aktiem, kas uz tiem attiecas. Revīzijas procedūras ietver atbilstības jautājumu būtisku neatbilstību riska novērtējumu, Veselības ministrijas darbības vides izvērtējumu un iestādes iekšējās kontroles sistēmas novērtējumu attiecībā uz atbilstības jautājumu.
24. Atbilstības jautājuma atbilstības tiesību aktiem izvērtējums tika plānots un veikts tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, kas ir augsta, bet ne absolūta.

Šis atzinums stājas spēkā Valsts kontroles Trešā departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Sektora vadītāja

Līga Pūre

Departamenta direktore

Maija Āboliņa

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pūre 67017578

Liga.Pure@lrvk.gov.lv

¹ Līvānu novada domes pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Līvānu slimnīca” (vienotais reģistrācijas numurs 40003231451); Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Preiļu slimnīca” (vienotais reģistrācijas numurs 40003244761); SIA “Dobeles un apkārtnes slimnīca” (vienotais reģistrācijas numurs 40003551323); Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Limbažu slimnīca” (vienotais reģistrācijas numurs 40003361616).

² Ministru kabineta 06.11.2020. rīkojuma Nr.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (zaudējis spēku ar 07.04.2021.) 10.¹punkts (redakcijā no 17.12.2020. līdz 06.04.2021.); Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 49.² pants (redakcijā no 25.03.2021.), Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2.panta pirmā un trešā daļa.

³ Likuma “Par valsts budžetu 2021.gadam” 32. pants (zaudējis spēku ar 01.01.2022.); Valsts budžeta likuma paskaidrojumi. 29.Veselības ministrija. Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/media/2993/download>, skatīts 05.01.2022.; Veselības ministrijas prioritārā pasākuma “Vēža skrīninga uzlabošana un medikamentu pieejamība onkoloģiskiem pacientiem” pieteikums vidējam termiņam.